

Úvodem

I. KNIHA O SOCHÁCH

1. Předehra na klasické půdě

První sonda do hlubin minulosti. Objevení Herkulánea. Osud Pompejí. Třikrát smrt. Účastníci vlastního pohřbu. „Mnohem hezčí než díla Raffaelova.“ Lessing chce darovat deset let života 17

2. Winckelmann čili zrození nové vědy

Příštipkářův syn. Konvertita. „Dopisy.“ Předmluva na 2677 stranách. Záhadný kalamář. Zahořklý páter. Winckelmannovy omyly. Takovou antika nebyla! Winckelmann obětí vraha 23

3. Stopaři dějin

Odkud a jak to víme? Mrtvý válečník. Sběratelská vášeň. Koloseum jako kamenolom. Tajemná kostra. Zkameněliny jako „úkol z pilnosti“. Casanovův bratr napálí Winckelmannu. Psyché s plnovousem. Hérina moudrost. Jak zemřel Feidiás? 28

4. Pohádka o chudém chlapci, který našel poklad

Zlosyn Hennig, zvaný Bradenkierl. Sedmiletý chlapec chce do Tróje. Opilec přednáší Homéra. Génus na řeči. Mezi zlatokopy. Schliemannova víra v Homéra. Bunarbaši nebo Hisarlik? Schliemann nachází Tróju. Devět vrstev. „Priamův poklad.“ Špatný obchod lorda Elgina 35

5. Agamemnonova maska

„Agamemnón“ od Aischyla po Sartra. Lví brána. Pekařská pec nebo pokladnice? Sofie Schliemannová pomáhá kopat. Mrtvé tváře. Šperky a zlato. Masky. Spropitné brazilského císaře. Zlato, zlato a opět zlato! 47

6. Schliemann a věda

Winckelmann a Schliemann. Věda a reklama. Slovo má Schopenhauer. Velcí diletanti. Schliemannovy chyby. Kdo odkoupí sbírky? Tři čestní občané: Bismarck, Moltke a Schliemann. Trojské vykopávky — v Německu! 54

7. Mykény, Tíryns a ostrov záhad

Města „zlatem bohatá“. Héraklovo rodiště. Tírynthské hradby. Pštrosí vejce v Mykénách. Divné obrázky s býky. Jde o 1612 olivových stromů. Schliemannova smrt. Evans pátrá po starém písmu 60

8. Ariadnina nit

Kréta, říše Minoova. Evans v labyrintě. 75 000 litrů oleje. Vývoj minójské kultury. Dámská móda na Krétě. Opět obrázky s býky. Oběť Minoótaurovi. Théseovy černé plachty. Tisíciletí z ptačí perspektivy 65

II. KNIHA O PYRAMIDÁCH

9. Porážka, která se změnila ve vítězství

Napoleon a jeho „učení civilisté“. „Čtyřicet století hledí na vás!“ Denon kreslí a kreslí. Objevení starého Egypta. Nil. Tajemství hieroglyfů 75

10. Champollion a trojjazyčný nápis

Opět génius na řeči. Jeho podivuhodné zrození. Sedmnáctiletý akademik. Neznámý voják a jeho nález Rosettské desky. Champollion v Paříži. Kapitán Scott na jižním pólu. Hieroglyfy rozlušťeny? 85

11. Velezrádce, který rozluštil hieroglyfy

Dvanáctiletý chlapec se vyjadřuje k politickým otázkám. Napoleonových „Sto dní“. Champollion odsouzen do vyhnanství. Pokusy o rozluštění hieroglyfů. Cesta vede proti Hórapollónovi! Jména králů. Ptolemaios a Kleopatra. Podstata hieroglyfů. Champollion pod portikem v Dendeře . . . 94

12. „Čtyřicet století hledí na vás!“

Čtyři velcí mužové. „Italský obr.“ Beranem proti hrobkám! Lepsius třídí dějiny. Manehtovy „Pamětihodnosti“. Egyptský dějepis v kostce. Mariette nachází posvátné býky. Bohatý pan Cuj čili Ti 109

13. Petrie a Amenemhétův hrob

Celý život kopáčem. Nahý muž v pyramidě. „Chufevův obzor.“ Náhrobní pomníky z krve a slzí. „Ka.“ Silvio Gesell a „archa úmluvy“. Mystická hra s čísly. Petrie pracuje ve vodě. Na stopě vykrádačů hrobek 125

14. Lupiči v „Údolí králů“

Američan kupuje starožitnosti. Dějiny „Údolí“ jsou dějinami jeho vylupování. Moderní proces před třemi tisíciletími. Třikrát pohřbený Ramesse III. Masové hroby králů 139

15. Mumie

Pococke a Bruce v „Údolí“. Hroby s elektrickým osvětlením. Černý obchod se starožitnostmi. Abd el-Rasul. Dynastie lupičů. Brugsch bej nalézá 40 mrtvých králů. Jak se prováděla mumifikace? Feláhové doprovázejí své panovníky 148

16. Jak Howard Carter objevil Tutanchamóna

Největší archeologický objev. Automobilová nehoda lorda Carnarvona. Carter překvapí lupiče v hrobě. První kamenný schod. Zapečetěné dveře. Opět na stopě lupičů. Pohled do přední komory. „Báječné věci!“ Poklady v postranní komoře 159

17. Zlatá zed'

Organizace vykopávek. Raís Ahmed Gurgar píše dopis. 700 nádob v přední komoře. Zlatá skříň. Ještě větší poklady! Carterovy výtky na adresu starých Egyptů. Zlatá rakev krále Tutanchamóna. Co to bylo vlastně za krále? Odhalení mumie. 12 300 turistů. Nesmysly o „faraónově kletbě“ 170

III. KNIHA O VĚŽÍCH

18. V bibli stojí psáno . . .

Boží tresty. Francouzský sběratel hmyzu. Redaktor a archeolog. Pouze několik pahorků . . . 187

19. Botta nachází Ninive

Země mezi dvěma řekami. Zázračné dítě. Diplomacie a věda. Vykopávky u Kujundžiku. První asyrský palác u Chorsabadu. Sabotáž. Nezdařený transport. Svět žasne 190

20. Rozluštění klínového písma

Pomocný učitel a jeho sázka. Niebuhrovy cesty. Persepolis. Kultura na kultuře. Georg Friedrich Grotefend. Geniální nápad. „Velký král — král králů . . .“ Děd, otec a syn 196

21. Příklad na zkoušku

Sedmnáctiletý redaktor. Behistunský nápis. „Oznamuje král Darajaváuš.“ Práce ve výši padesáti metrů. Druhé rozluštění klínového písma. Zmatek nad zmatek. Hliněné slovníky. Čtyři učenci přicházejí k stejnému výsledku 207

22. Paláce pod Nimrodovým pahorkem

Austen Henry Layard. První cesta. „Silný lovec před Hospodinem.“ Se šedesáti librami za dobrodružstvím. Povstání! Umělý hřbitov. Nimrod vystupuje z hlubin. Zděšení na trhu. Šejchova řeč. Okřídlení býci s lidskou hlavou v Londýně. Layard popisuje pahorek 213

23. George Smith hledá jehlu v kupě sena

Nové vykopávky v Kujundžiku. Honosné Ninive. Války, vraždy, plenění, útlak. Zahrada na skále. Sancherib — asyrský diktátor. Babylón vyhlazen z povrchu zemského. Hliněné knihy a Aššurbanipalova knihovna. Hormuzd Rassam nachází Epos o Gilgamešovi. Smith objevuje mýtus o potopě světa. Utanapištim — babylónský Noe 231

24. Střelba kolem Koldeweye

Člun, který se jmenuje „Čerstvý sýr“. Pan profesor skládá básničky. „V zemi oper a tenorů.“ Loupežník z Benátek. „Tohle věčné střílení“ 243

25. Etemenanki — Babylónská věž

Nabukadnesarův Babylón. Mocná hradba. „Visuté zahrady Semiramidiny.“ Babylónská věž. Čtyři ničitelé. Cesta pro procesí. „Babylónský drak.“ Jeremiášovo proroctví 249

26. Tisíciletí králové a potopa světa

Naše pověry a jejich babylónský původ. Existence národa byla „vypočítána“. Nejstarší kultura světa? Sargon existoval! Přehled mezopotamských dějin. Woolley — „un parfait gentihomme“. Mozaiková standarta. Příšerný objev. Potopa. „Listiny králů.“ Mesannipadda 262

IV. KNIHA O SCHODECH

27. Poklad Montezumy II.

Cortés před branami Mexika. Setkání s císařem Aztéků. Objevení Střední Ameriky. Cortésův pád s balkónu. „Spravedlivá věc“ Španělů. Nález pokladu. Montezumovo zajetí. Cortés poráží Narváeze 283

28. Zavražděná kultura

Aztécké náboženství. 20 000 lidských obětí za den. Povstání Aztéků. Útěk do „noche triste“. Bitva u Otumby. Cortésův hrdinský čin. Poslední císař končí na šibenici. Zapomenutá kultura . . . 293

29. Mr. Stephens kupuje město

Skromné zprávy o Yucatánu. Stephens a Catherwood. Občanská válka v Střední Americe. „Pán v cylindru.“ Copánské zříceniny. Cizí svět tvarů. Stephens kupuje Copán. Waldeckův cestopis. Odkud přišli Mayové? William H. Prescott 304

30. Intermezzo

Nález starého rukopisu. Farářem u Indiánů. Diego de Landa. Kultura bez domácích zvířat. Dnešní Mayové. Pouze tři mayské dokumenty 319

31. Tajemství opuštěných měst

Maudslayova sbírka. Mayský kalendář — nejlepší na světě! Obtíže se synchronizací. „Knihy Chilam Balam.“ „Nová říše.“ Záhadné stěhování. Přehled dějin „Staré říše“. „Rozšiřování“ říše zvenčí dovnitř. Kultura bez pluhu 323

32. Cesta ke studni

Thompson spatří Chichén Itzá. Americký Schliemann. Svatá studně. Thompson se učí potápět. Archeologie pod vodou. Zlato a lidské kosti. Nejnovější vykopávky v staré říši Mayů. Umění bez rostlinných motivů. Hadí sloupy. Zkamenělá astronomie 336

33. Schody pod lesy a lávou

Princ Ixtlilxochitl. Kultura starší než mayská. Tula. Pyramidy kolem Mexika. Montealbánský poklad. Toltékové. Olmekové. Zapotékové. Konec světa každých 52 let. Pyramida pod lávou, která má osm tisíc let. Quetzalcoatl 350

V. KNIHY, KTERÉ JEŠTĚ NEMOHOU BÝT NAPSÁNY

34. Nové výzkumy ve starých říších

Toynbeeových jednadvacet civilizací. Existovaly „černé kultury“? Atlantida. Hrob Járím-Lima. Kosock létá nad „inckými silnicemi“ v Andách. Nové luštitelské úspěchy. Archeologie a přírodní vědy 361

PŘÍLOHY

CHRONOLOGICKÉ TABULKY	368
I. Východní Středomoří	368
II. Země na Nilu	371
III. Mezopotámie	374
IV. Mexiko	382
LITERATURA	386
PRAMENY REPRODUKcí	391
MAPY	392
VLASTNÍ ŽIVOTOPIS	396
ZÁVĚREČNÁ POZNÁMKA	398
JMENNÝ REJSTŘÍK	402